

Ton Thissen, foto's Gert Janssen

Zo'n 12 jaar geleden ontstond tijdens een vlechtcurcus in Speuld op de Veluwe het idee een wagen te bouwen waarop de vlechters – gevorderden, leerlingvlechters en leraren – de producten van hun cursus konden tentoonstellen. De achtergrond van dit initiatief had te maken met een drietal factoren. Ten eerste met de behoefte aan een zekere vorm van saamhorigheid binnen de Uddeler imkervereniging

De korfdemonstratiewagen

De Vierkante Korf. Omdat bijna alle imkers van deze vereniging op grond van hun woonomstandigheden het privilege genoten hun bijen aan huis te houden, ontbrak iets gemeenschappelijks, zoals met name de zgn. verenigingsstal in veel andere delen van het land. Men dacht in eerste instantie dan ook aan een transportabele bijenstal. Op de tweede plaats met de uitgestrekte heidegebieden in de wijde omtrek, waarop ouders en voorouders ook al heidehoning wonnen. Zij imkerden met korven die men vlocht van goedkoop roggestro en gratis te snijden braamspleut. Het product was heideraathoning. Het was toen je (imker-)eer te na als je niet vlechten kon. En nog steeds hoor je zeggen: als je hier imker bent, moet je kunnen vlechten. Op de derde plaats speelden de ontwikkeling en verfijning van de vierkante Uddelse korf een belangrijke rol. Met het gebruik van een honingkamer met losse bouw (een hoogsel) kan binnen korte tijd (7 tot 14 dagen) heidehoning gewonnen worden op prachtig verzegelde sneeuwwitte raten van zuivere bijenwas. Er wordt dus nog steeds gevlochten in de heidegebieden van Gelderland. De attributen voor een volgende vlechtcurcus liggen alweer klaar in het vlechtlokaal in Speuld bij Gerrit Oudendorp en in een voormalige schaapskooi bij Henk van de Zande in Apeldoorn.

De wagen staat in Speuld gestald en wordt op dit moment tot zo'n 15 maal per jaar verhuurd. Een probleem daarbij is dat er niet altijd ook een deskundige vlechter bijgeleverd wordt om aan het publiek van bv. een honingmarkt tekst en uitleg te geven. Maar dat valt te leren, zoals blijkt uit de fotoreportage op de volgende bladzijden met de toelichting hiernaast.

- 1 **Lüneburger Stolbe.** Algemeen in Noord-Duitsland en ook in Nederland. Gevlochten van roggestro en braamspleut. Bestreken met bij voorkeur stierenmest vanwege zijn grove structuur. Daaraan werd leem toegevoegd en houtas om de meststank tegen te gaan.
  - 2 **Drentse korf.** Vier banden onder, acht banden broedkamer en vier banden in de kop voor de honing. Daarop een Mellonivoerbeker met een kogel onderin. Een andere manier van voeren: een klomp met afgezaagde hak bevestigd met een spijker onder het vlieggat en voorzien van gras of hooi om verdrinken te voorkomen.
  - 3 **Brabantse/Veluwse (ronde) korf.** Op grote schaal in gebruik. De bodemdoorsnee is gerelateerd aan de lengte van de onderarm van de vlechter.
  - 4 **Gravenhorster boogkorf, 12 raams.** (De korf bestaat o.a. ook met 16 ramen.)
  - 4a **Idem, nieuw gevlochten.**
  - 5 **Idem, met vlieggat aan de kopse kant.**
  - 6 **Idem, 20 raams.**
- Toelichting bij de Gravenhorster boogkorf in de diverse uitvoeringen:
- De ramen van essenhout werden nat gebogen met behulp van een mal en verstevigd met een dwarslat.
  - Je kunt gebruikmaken van een vlieggat aan de kopse kant door de korf 90° te draaien. Je krijgt dan te maken met warme bouw. Dat bevordert een effectieve verdeling van de honing en kan het afkomen van een zwerm uitstellen.
  - Met behulp van een Scheidebrett werden in de winter wel eens 2 volken in één 20-raams korf gehouden, vooraf op gelijke sterkte gebracht door de korf 180° te draaien.
  - De plankjes onder het vlieggat werden in de winter wel boven het vlieggat aangebracht i.v.m. lichtinval en dichtsneeuwen.
  - Om vastbouwen van de ramen te voorkomen werden de korfwanden met smalt (reuzel) ingesmeerd.
- 7 **Het korfje van Knack.** Een Hollandse vierkante korf met een uit hout vervaardigde honingkamer (7 raams) die met krammen aan het korfgedeelte met vaste bouw werd bevestigd.
  - 8 **Vaassense korf.** 12 Randen met 9 ramen in het bovenste gedeelte (honingkamer). Overigens vaste bouw. Dekplank van hout.
  - 9 **Uddelse/Uddeler vierkante korf:** nog steeds door heide-imkers algemeen gebruikt voor het winnen van raathoning op de heide. De broedkamer bestaat uit acht banden. De hoogselen hebben vier banden en kunnen met afsluitmateriaal als onderzet- en bovenzetranden gebruikt worden. De honingkamer bevat zeven ramen. Voor het overige is sprake van vaste bouw. Een doek sluit de honingkamer af.
  - 9a **De honingkamer van de Uddelse korf.**
  - 10 **Jaagvat voor de vierkante korf.** Kan ook als schepkorf/kieps gebruikt worden.
  - 11 **Ronde schepkorf of kieps met ingevlochten handgreep.**
  - 12 **Boxmakorf.** Een ronde korf met dito honingkamer. Heeft weinig navolging gekend.
  - 13 **Kanitzkorf.** Een vierkante korf met banden van 5 cm dikte en 9 mm dik vlechtband, zijnde pitriet. De korf kent een houten bodem en dito deksel.
  - 14 **Binnenkorf van wilgenen ten dienste van de sierkorven Bisschopsmuts en Zwanenhals.** In sierkorven werden doorgaans geen bijen gehouden.
  - 15 **Bisschopsmuts. Sierkorf.** Over de binnenkorf wordt eerst stro aangebracht, daarna pijpenstrootje. Van het restant stro aan de bovenkant wordt de kop en de kraag gemaakt.
  - 16 **Zwanenhals. Sierkorf.** Over de binnenkorf wordt pijpenstrootje aangebracht. Het restant aan de bovenkant wordt taps toelopend naar beneden in de vorm van een zwanenhals gebogen en vastgezet. Zie ook 17a.
  - 17 **Bruidskorf.** Een huwelijkscadeau. De kouwe/koude kant zorgde voor de behuizing, de korf; de warme kant voor de inhoud. Daar hoorde een oorkonde bij met teksten als: Gij zult zo vruchtbaar zijn als ...; gij zult zo nijver zijn als ... Als de bijen, natuurlijk.
  - 18 **Moerkorfje.** Doorsnee 15 cm. De tijdelijke behuizing van een onbevuchte koningin met zo'n 100 wersters. Voer: stamphoning.
  - 19 **De 6-kantige korf.** Afgeleid van de raatcel. De honingkamer kent losse bouw. Ook als sierkorf gangbaar.
  - 20 **De ronde strokorf.** Opvallend is de vliegopening bovenin. Voordeel: het vocht kan geloosd worden. Ingeval van tocht bouwen de bijen het vlieggat tot op biddikte dicht.

Zie ook: Toon Brekelmans, Korfvlechten, € 12,50. Te koop in het Bijenhuis

11

12

13

10

14

15

16

17

17a

18

19

20

